

Pirátské platformy pro sdílení obsahu online z pohledu práva proti nekalé soutěži

Dana Ondřejová* – Matěj Řičánek** – David Nepustil***

Abstrakt: Článek se zabývá problematikou pirátských platform pro sdílení obsahu online z pohledu práva proti nekalé soutěži. Poukazuje na možné nástroje ochrany držitelů autorských práv proti porušování těchto práv na internetu, přičemž jako účinný nástroj označuje z práva nekalé soutěže vycházející nároky vůči provozovatelům platform pro sdílení obsahu online. Příspěvek analyzuje, jaké podmínky musejí být splněny, aby bylo možné platformu pro sdílení obsahu online označit za pirátskou a jejího provozovatele za nekalosoutěžně jednajícího. Článek podrobně rozebírá naplnění generální klauzule nekalé soutěže i soudcovských či zvláštních skutkových podstat. Autoři článku se zaměřují především na rozpor s dobrými mravy soutěže jakožto jednu z podmínek naplnění generální klauzule nekalé soutěže. Důraz je kladen na judikaturu českých soudů i Soudního dvora Evropské unie. Příspěvek se přitom snaží upozornit na nejednotnost v rozhodovací praxi českých soudů, neboť jejich rozhodnutí jsou mnohdy vzájemně rozporná. Závěrečná část textu popisuje některé konkrétní nedostatky rozhodovací praxe českých soudů a rovněž se zabývá postupy, které provozovatelé pirátských platform pro sdílení obsahu online volí, aby se vyhnuli povinnostem, které jim plynou z právní úpravy či které jim byly uloženy soudními rozhodnutími.

Klíčová slova: nekalá soutěž, autorské právo, pirátské platformy, sdílení obsahu online

Úvodem

Držitelé autorských práv¹ k audiovizuálním a obdobným dílům dlouhodobě čelí problému, jak tato svá práva účinně chránit před neoprávněnými zásahy ze strany provozovatelů pirátských platform² pro sdílení obsahu online (např. zalohuj.si, datoid.cz či přehraj.to).³

Účelem tohoto článku je zabývat se otázkou, jak efektivní ochranu autorských práv může jejich držitelům poskytnout právo proti nekalé soutěži a autorské právo. Důraz je kladen zejména na zohlednění novely aut. z., která nabyla účinnosti dne 5. 1. 2023,⁴ a na kritické zhodnocení rozhodovací praxe českých soudů.

* Doc. JUDr. Dana Ondřejová, Ph.D., docentka, katedra obchodního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity; advokátka, LEGATO advokátní kancelář. E-mail: dana.ondrejova@law.muni.cz. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2251-9028>.

** JUDr. Bc. Matěj Řičánek, advokát, LEGATO advokátní kancelář.

*** David Nepustil, student 5. ročníku, Právnická fakulta Masarykovy univerzity; právní asistent, LEGATO advokátní kancelář.

1 Tj. zejména autoři a dále osoby, na které byla konstitutivně převedena autorská majetková práva prostřednictvím licence.

2 Někdy jsou též označovány jako „pirátská úložiště“. V tomto článku jsme však raději zvolili výraz „platforma“, neboť výraz „úložiště“ může evokovat, že se jedná o cloudové úložiště sloužící soukromým účelům, na které se vztahuje výjimka dle § 46 odst. 2 zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, (dále rovněž jen „aut. z.“), což je zavádějící.

3 Srov. § 46 odst. 1 aut. z. a § 2 písm. a) zákona č. 480/2004 Sb., o některých službách informační společnosti a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále rovněž jen „sl. inf. sp.“).

4 Novela uskutečněná zákonem č. 429/2022 Sb., kterým se mění aut. z., ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony (dále také „novela aut. z., která nabyla účinnosti dne 1. 5. 2023“ či „zákon 429/2022 Sb.“).

1. Pirátské platformy a nástroje, které proti nim lze použít

Pirátské platformy můžeme pro účely tohoto textu definovat jako služby informační společnosti ve smyslu § 2 písm. a) sl. inf. sp.,⁵ které svým uživatelům umožňují nahrávat audiovizuální a obdobné digitální soubory, jež jsou jiným uživatelům veřejně dostupné k přehrávání či stahování, přičemž hlavním účelem těchto platform je provádět nebo usnadňovat pirátství v oblasti autorských práv, tj. provádět nebo usnadňovat neoprávněné užití děl nebo jiných předmětů ochrany.⁶

Provozovatelé pirátských platform nahrávání chráněného autorského obsahu třetích osob bez jejich souhlasu přímo podporují či alespoň tolerují za účelem dosahování vlastního hospodářského prospěchu,⁷ kdy generují zisk z reklamy či plateb za předplatné/kredit od svých uživatelů. Hospodářský model fungování pirátských platform je založený zejména na porušování, respektive umožňování a motivaci k porušování autorských práv třetích osob.⁸

Uživatelé pirátských platform jsou k neoprávněnému nahrávání chráněného autorského obsahu zpravidla motivováni partnerskými či obdobnými programy, jejichž prostřednictvím získávají finanční nebo jinou odměnu za nahrávání atraktivního digitálního obsahu, kterým v kontextu těchto platform typicky budou právě chráněná autorská díla třetích subjektů, zejména seriály, filmy, hudební nahrávky, počítačové programy včetně videoher apod.

Podle našeho názoru může být platforma pirátská i tehdy, pokud své uživatele k neoprávněnému nahrávání chráněného obsahu přímo nemotivuje (typicky prostřednictvím peněžních či jiných odměn). Pro naplnění uvedené definice pirátské platformy dle našeho názoru postačí, pokud má její provozovatel z porušování autorských práv jakýkoliv hospodářský prospěch bez ohledu na to, co uživatelé jeho platformy k neoprávněnému sdílení chráněného obsahu motivuje. Za pirátskou lze považovat i takovou platformu, na níž je protiprávně přítomno velké množství chráněného autorského obsahu. Jinými slovy, odměňování uživatelů za neoprávněné šíření chráněného obsahu je typickým, nikoliv však nutným znakem pirátských platform.

Držitelé autorských práv mají několik právních možností, jak tato svá práva chránit. Nástroje ochrany můžeme pro přehlednost rozdělit na mimosoudní a soudní.

Mezi mimosoudní nástroje ochrany řadíme *ex post* nahlašování závadného obsahu provozovatelům pirátských platform.⁹ Tento postup však není příliš efektivní, neboť držitelé autorských práv musí pirátské platformy neustále monitorovat a obrovské množství

⁵ Službou informační společnosti se rozumí jakákoliv služba poskytovaná elektronickými prostředky na individuální žádost uživatele podanou elektronickými prostředky, poskytovaná zpravidla za úplat; služba je poskytnuta elektronickými prostředky, pokud je odeslána prostřednictvím sítě elektronických komunikací a vyzvednuta uživatelem z elektronického zařízení pro ukládání dat.

⁶ Srov. bod 62 preambule Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/790 ze dne 17. 4. 2019 o autorském právu a právech s ním souvisejících na jednotném digitálním trhu a o změně směrnic 96/9/ES a 2001/29/ES (dále také jen „směrnice 2019/790“).

⁷ Viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. 23 Cdo 2793/2020 (Hellsply).

⁸ *Ibidem*.

⁹ Tzv. *notice and take down*; tento pojem má původ v americkém Digital Millennium Copyright Act. Srov. čl. 14 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/31/ES ze dne 8. června 2000 (směrnice o elektronickém obchodu) a § 5 odst. 1 písm. b) sl. inf. sp.

protiprávně zveřejňovaných děl nahlašovat.¹⁰ Taková díla jsou přitom na pirátských platformách dostupná po dobu, než dojde k jejich smazání, přičemž prodleva mezi nahráním závadného obsahu a jeho následným smazáním způsobuje, že tento postup autorská práva zpravidla nechrání efektivně. To je ještě umocněno tím, že stejná díla mohou být (a zpravidla jsou) i po svém odstranění na pirátské platformy opakovaně nahrávána. Dalším mimosoudním řešením je spolupráce na ochraně autorských práv se samotnými provozovateli platform. Provozovatelé pirátských platform však z podstaty fungování těchto platform o něco takového zpravidla nemají zájem, neboť jejich model podnikání je založen právě na porušování autorských práv.

Pokud jde o soudní nástroje ochrany, je možné postupovat proti jednotlivcům (fyzickým osobám), kteří závadný obsah na pirátské platformy nahrávají, nebo proti provozovatelům těchto platform.

Činit právní kroky proti konkrétním fyzickým osobám, které závadný obsah na pirátské platformy nahrávají, nicméně neposkytuje dostatečnou ochranu autorských práv jejich držitelům, neboť těchto fyzických osob je velké množství, nadto zjistit jejich skutečnou totožnost bývá v praxi složité, protože identifikovat tyto fyzické osoby lze v podstatě pouze na základě informací, které zjistí orgány činné v trestním řízení.¹¹ Z důvodu velkého počtu osob, které závadný obsah zveřejňují, není z pohledu držitelů autorských práv příliš efektivní ani trestněprávní postih těchto jednotlivců.

O mnoho účinnější pak mohou být právní kroky učiněné přímo proti provozovatelům pirátských platform. Držitelé autorských práv mohou své nároky vůči těmto provozovatelům dovozovat zejména z práva proti nekalé soutěži a z autorského práva. Právě těmito prostředky soukromoprávní ochrany se primárně zabývá tento článek. Dále přichází v úvahu i žaloba z rušené držby nebo blokace webových stránek pirátských platform prostřednictvím poskytovatelů internetového připojení.¹²

2. Ochrana držitelů autorských práv proti pirátským platformám prostřednictvím práva proti nekalé soutěži

2.1 Generální klauzule nekalé soutěže

Generální klauzule nekalé soutěže obsažená v § 2976 odst. 1 o. z.¹³ stanoví tři podmínky, které musí být kumulativně splněny, aby bylo možné jednání kvalifikovat jako nekalosoutěžní. Těmito jsou: 1) posuzované jednání se uskutečňuje v hospodářském styku, 2) je v rozporu s dobrými mravy soutěže a 3) je způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům.

Zatímco naplnění první a třetí podmínky bývá v případě provozovatelů pirátských platform v praxi zpravidla neproblematické, prokázání splnění druhé podmínky, tj. rozporu s dobrými mravy soutěže, činí často držitelům autorských práv v soudních sporech problémy.¹⁴

¹⁰ Je zcela běžnou praxí, že držitelé autorských práv monitoring pirátských platform outsourcují na externí subjekty, jejichž hlavním předmětem podnikání je právě tato činnost.

¹¹ Viz § 270 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

¹² Těmito možnostmi ochrany se tento článek z důvodu omezeného rozsahu zabývá pouze zcela okrajově.

¹³ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. z.“).

¹⁴ Viz např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 4. 2023, č. j. 3 Co 6/2023-269.

2.1.1 Jednání v hospodářském styku a způsobilost přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům

Ustálená judikatura Nejvyššího soudu vymezuje jednání v hospodářském styku velice široce.¹⁵ V hospodářském styku tak nejedná pouze přímý konkurent jiného soutěžitele, ale kdokoliv, kdo má na výsledku soutěže hospodářský zájem, tj. jeho jednání sleduje určitý hospodářský záměr.¹⁶ Provozovatelé pirátských platform budou podmínku jednání v hospodářském styku ve vztahu k držitelům autorských práv (např. provozovatelům lineárního televizního vysílání nebo poskytovatelům audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání) typicky naplňovat, neboť za účelem zisku zveřejňují, respektive umožňují zveřejňovat tentýž digitální obsah stejné či obdobné cílové skupině.¹⁷

Provoz pirátských platform rovněž držitelům autorských práv v podstatě vždy způsobuje újmu, takže třetí podmínka generální klauzule nekalé soutěže bude zpravidla také naplněna, neboť generální klauzule vyžaduje pouhou „způsobilost“ přivodit újmu.¹⁸ Újma držitelů autorských práv může být majetková i nemajetková a typicky bude spočívat ve ztrátě exkluzivity nabízených služeb, jako je např. Voyo, Netflix, prima+ či Steam, úbytku (předplatitelské) divácké základny, ztrátě příjmu z reklamy, jehož výše se odvíjí od sledovanosti/návštěvnosti, nebo ve znehodnocení investic do tvorby audiovizuálních a jiných digitálních děl, provozu lineárního televizního vysílání i provozu online streamovacích a obdobných platform jako takových.¹⁹ V případě knih se může jednat typicky o ztrátu odměny autora odvíjející se od množství prodaných výtisků.

2.1.2 Rozpor s dobrými mravy soutěže

a) Obecně k rozpornosti s dobrými mravy soutěže ze strany provozovatelů pirátských platform

Vzhledem k tomu, jak dobré mravy soutěže vymezuje ustálená judikatura,²⁰ máme za to, že jednání provozovatelů pirátských platform bude zpravidla v rozporu s dobrými mravy soutěže. Jestliže provozovatel pirátské platformy ví (respektive nemůže nevědět) o tom, že na této platformě dochází k porušování autorských práv třetích osob, a ani přes výzvu nepřijme dostatečně účinná technická řešení, která by tomu zamezila, potom jedná v rozporu s dobrými mravy soutěže. Obdobným způsobem uvažoval i Vrchní soud v Olomouci, když přezkoumával rozhodnutí Krajského soudu v Brně týkající se pirátské platformy eDisk.²¹ Vrchní soud v Olomouci v usnesení ze dne 10. 10. 2023, č. j. 4 Cmo 117/2023-89 uzavřel, že jemu podřízený soud postupoval správně, když rozpor s dobrými mravy soutěže dovodil již z toho, že na předmětné platformě byl dostupný velký počet neoprávněně zveřejněných chráněných děl, o čemž provozovatel platformy věděl, avšak nijak proti

¹⁵ Viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 1. 2006, sp. zn. 32 Odo 1642/2005, usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 1. 2007, sp. zn. 32 Odo 1464/2006 nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 5. 2007, sp. zn. 32 Odo 229/2006.

¹⁶ Ibidem.

¹⁷ Srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2021, č. j. 23 Cdo 2793/2020-409.

¹⁸ Viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2008, sp. zn. 32 Cdo 139/2008.

¹⁹ Viz např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 11. 2022, č. j. 1 Cmo 30/2022-50.

²⁰ Viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2018, sp. zn. 23 Cdo 4554/2017.

²¹ Usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 22. 8. 2023, č. j. 61 Nc 8/2023-59, usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 10. října 2023, č. j. 4 Cmo 117/2023-89.

tomu nezakročil. Takový provozovatel pirátské platformy totiž kořistí na soutěžních výkonech držitele autorských majetkových práv, aniž by se jakýmkoliv způsobem podílel na nákladech na tvorbu takových soutěžních výkonů. Dle Vrchního soudu v Olomouci přitom nebylo třeba se dále zabývat tím, zda provozovatel platformy porušil ustanovení dalších právních předpisů (např. aut. z.) a jeho jednání bylo dle Vrchního soudu v Olomouci rozporné s dobrými mravy soutěže samo o sobě.

V tomto ohledu upozorňujeme na významný rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. 23 Cdo 2793/2020, který se týkal pirátské platformy *Hellspy*. V odůvodnění (odst. 80) Nejvyšší soud mimo jiné uvedl, že nekalosoutěžního jednání se dopouští nejen soutěžitel, který sám porušuje či odnímá hodnoty spojené se závodem jiného soutěžitele nebo který je sám odpovědný za soutěžní porušení předpisů soukromého či veřejného práva, ale i takový soutěžitel, který vzhledem ke konkrétním okolnostem výkonu své hospodářské činnosti objektivně vytváří v rozporu s dobrými mravy soutěže podmínky pro takovéto jednání jiné osoby (tj. fyzických osob, které konkrétní díla protiprávně nahrávají) nebo z výsledků takového jednání jiného těží s důsledky způsobilými přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům.

b) Porušení norem autorského zákona se soutěžním dopadem jako jednání v rozporu s dobrými mravy soutěže

Soudy k popsané kvalifikaci nastolené v rozhodnutí Nejvyššího soudu ve věci *Hellspy* však ve své aktuální rozhodovací praxi ne vždy přistupují.²²

Držitelé autorských práv proto musí volit obsáhlejší, sofistikovanejší argumentaci a rozpor s dobrými mravy soutěže dovozovat rovněž přes porušení norem soukromého či veřejného práva.²³ Rozpor s dobrými mravy soutěže lze takto hodnotit zejména z hlediska porušení ustanovení aut. z. se soutěžním dopadem.²⁴

Touto optikou můžeme rozlišit tři typy odpovědnosti provozovatelů pirátských platforem, ze kterých lze rozpor s dobrými mravy soutěže dovozovat. Všechny jsou založeny na tom, že provozovatel pirátské platformy odpovídá za obsah, který neoprávněně zveřejnili uživatelé této platformy.

Prvním typem odpovědnosti je tzv. zvláštní odpovědnost poskytovatelů služeb pro sdílení obsahu online za neoprávněné sdělování díla veřejnosti ve smyslu § 18 odst. 2 aut. z. ve spojení s § 46 a násl. aut. z. Tento typ odpovědnosti je ve vztahu k pirátským platformám nejpřísnější.

Druhým typem odpovědnosti je tzv. přímá odpovědnost dle § 18 odst. 2 aut. z. ve spojení s § 40 aut. z.

Třetím, vůči provozovatelům platforem nejmírnějším typem odpovědnosti je tzv. nepřímá odpovědnost podle § 5 odst. 1 sl. inf. sp.

²² Viz např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 8. 2023, č. j. 2 Co 26/2023-229.

²³ K porušení norem soukromého či veřejného práva jakožto okolnosti zakládající rozpor s dobrými mravy soutěže viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 3. 2013, sp. zn. 23 Cdo 4285/2010 či rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 4. 2018, sp. zn. 23 Cdo 4554/2017. Dále též ONDREJOVÁ, D. Komentář k § 2976. In: HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055–3014)*. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 1776.

²⁴ Samozřejmě je možné si představit i další předpisy soukromého i veřejného práva, v nichž zachycené normy by jednání provozovatelů pirátských platforem mohlo porušovat, např. nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2065 ze dne 19. 10. 2022 o jednotném trhu digitálních služeb a o změně směrnice 2000/31/ES (nařízení o digitálních službách). Těmito dalšími předpisy se tento článek z důvodu omezeného rozsahu nezabývá.

Zvláštní odpovědnost dle aut. z.

Novelizované znění aut. z. účinné od 5. 1. 2023, které mimo jiné transponovalo směrnici 2019/790, zavedlo nový typ „zvláštní“²⁵ odpovědnosti pro poskytovatele služeb pro sdílení obsahu online, čímž došlo ke zpřísnění právní úpravy z pohledu provozovatelů pirátských platforem.

Ustanovení § 18 odst. 2 aut. z. zakotvuje, že „[...] sdělováním díla veřejnosti je také zpřístupňování díla veřejnosti poskytovatelem služby pro sdílení obsahu online podle § 46 odst. 1, bylo-li dílo nahráno uživatelem takové služby.“ To znamená, že pokud provozovatel platformy naplní definiční znaky § 46 odst. 1 aut. z., potom za soubory nahrané uživateli jeho platformy odpovídá, jako by je nahrál sám. Z uvedeného je zřejmé, že se jedná o objektivní odpovědnost (bez ohledu na zavinění).

Vymezení poskytovatele služeb pro sdílení obsahu online dle § 46 odst. 1 aut. z. obsahuje několik definičních znaků, kterými jsou:

1. poskytování služby informační společnosti,
2. ukládání a sdělování veřejnosti velkého počtu děl nahrávaných uživateli,
3. možnost soutěžit s jinými online službami zpřístupňujícími díla stejné cílové skupině a
4. uspořádávání a propagace těchto děl provozovatelem za účelem zisku.

Naplnění prvních tří znaků bude v případě pirátských platforem zpravidla neproblematické. Definice služby informační společnosti dle § 2 písm. a) sl. inf. sp. je velmi široká a pirátské platformy ji budou zpravidla naplňovat.²⁶ Stejně tak druhý a třetí pojmový znak budou pirátské platformy naplňovat již ze své podstaty, neboť kdyby tyto neobsahovaly velké množství děl nahraných uživateli a nesoutěžily s jinými online službami zpřístupňujícími díla stejné cílové skupině, nemohlo by se vůbec jednat o pirátské platformy, jak byly vymezeny výše.

Čtvrtý definiční znak, tj. uspořádávání a propagace nahraných děl, by měl být v případě pirátských platforem zpravidla rovněž naplněn, neboť tyto téměř vždy obsahují nástroje, prostřednictvím kterých lze uživateli nahraný obsah třídit a tento obsah platformy buď samy přímo propagují, nebo k jeho propagaci motivují své uživatele.

Máme přitom za to, že uvedené sousloví „uspořádávání a propagace“ je třeba vykládat spíše extenzivně, a to zejména s ohledem na smysl a účel ustanovení § 46 odst. 1 aut. z. i směrnice 2019/790, kterým je poskytnout držitelům autorských práv účinnou ochranu, a to zejména proti internetovému pirátství.²⁷ Eurokonformním a teleologickým výkladem docházíme k závěru, že pod spojení „uspořádává a propaguje za účelem zisku“ je třeba podřadit rozsáhlou množinu případů. Do této tak nebudou spadat pouze poměrně jednoznačné případy „uspořádávání a propagace“, jako např. různé funkce typu „právě sledované uživateli“, „nejoblíbenější soubory“, „nejnovější soubory“ apod., které se na pirátských platformách zpravidla objevují.

²⁵ Srov. FALADOVÁ, A. Velká novela autorského zákona 2022. *Duševní vlastnictví*. 2/2023, s. 3.

²⁶ Srov. MAISNER, M. *Zákon o některých službách informační společnosti. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 2 an.

²⁷ Srov. bod 62 preambule směrnice 2019/790.

K naplnění definice dle § 46 odst. 1 aut. z. by tak mělo dle našeho názoru stačit i to, že daná platforma obsahuje vyhledávač souborů, který aktivně předkládá možné vyhledávané výrazy (funkce tzv. našeptávače), mezi kterými se označení závadných souborů objevují, nebo že platforma umožňuje soubory jakkoliv třdit či kategorizovat (podle stáří, formátu, typu souboru, časového rozsahu a velikosti audiovizuálního souboru, jazyka apod.).

„Propagací“ je pak třeba rozumět rovněž jakoukoliv motivaci uživatelů platformy k tomu, aby své nahrané soubory šířili či sdíleli. Pod rozsah pojmu „propagace“ bude dle našeho názoru dále spadat i případ, kdy jsou dotčená protiprávně zveřejněná díla snadno dohledatelná na webové stránce, prostřednictvím které je pirátská platforma provozována. Jinými slovy, samotná skutečnost, že protiprávně zveřejněný soubor je dostupný na webové stránce pirátské platformy, znamená, že je propagován.²⁸ Dle našeho názoru pak může být podmínka propagace naplněna i tehdy, pokud provozovatel pirátské platformy dlouhodobě nečiní nic proti tomu, že je jejím prostřednictvím neoprávněně sdílen chráněný obsah, v důsledku čehož si mezi širokou veřejností vybuduje pověst místa, kde je možné zdarma zhlédnout či stáhnout díla, která by jinak byla dostupná pouze za úplaty či pouze prostřednictvím lineárního televizního vysílání. Za formu propagace lze považovat i různé našeptávače, které uživatelům aktivně nabízí text, který mají vyhledat, či různé sekce typu „doporučená videa“, „nejstahovanější soubory“, „podobné soubory“, „nejlépe hodnocené soubory“ apod.

Ve prospěch tohoto výkladu svědčí i důvodová zpráva k novele uskutečněné zákonem č. 429/2022 Sb., kterou se měnil s účinností k 5. 1. 2023 aut. z., kde je v souvislosti s § 46 aut. z. uvedeno, že mezi služby, na které se předmětná úprava vztahuje, patří např. různé platformy pro sdílení obsahu, jako jsou YouTube nebo rajce.net, nebo sociální sítě jako jsou Facebook nebo Instagram, umožňující uživatelům takové služby nejen nahrávat obsah, ale zároveň tento nahraný obsah sdílet s ostatními uživateli, tj. zpřístupňovat nahraný obsah ostatním uživatelům takové služby (veřejnosti). I z tohoto je zřejmé, že novou právní úpravu je třeba aplikovat i na pirátské platformy (jakkoliv se snaží této odpovědnosti vyhnout – viz dále). Bylo by navíc poněkud absurdní, pokud by se předmětná úprava měla dle důvodové zprávy vztahovat na službu rajce.net, která se k porušování autorských práv mezi širokou veřejností prakticky nepoužívá a není k tomu svými vlastnostmi ani vhodná, ale již by se neměla vztahovat na pirátské platformy, o kterých je v podstatě obecně známo, že jsou na porušování autorských práv založeny.²⁹ Zahraniční literatura pak mezi službami, na které se má směrniceová úprava vztahovat, zmiňuje např. YouTube, Rumble, Tiktok, Twitter, Facebook, Instagram, Soundcloud nebo Pinterest.³⁰

Ustanovení § 46 odst. 2 aut. z. obsahuje taxativní výčet výjimek, na které se úprava odst. 1 tohoto ustanovení nevztahuje. Mezi výjimkami se objevují např. vědecká úložiště, platformy pro vývoj a sdílení softwaru s otevřeným zdrojovým kódem nebo cloudové

²⁸ V tomto ohledu viz např. rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 9. 2015, sp. zn. 1 As 38/2015, ze kterého vyplývá, že webová stránka je sama o sobě reklamou, a tedy logicky i propagací (srov. § 1 odst. 2 zákona č. 40/1995 Sb., o regulaci reklamy, ve znění pozdějších předpisů, podle něhož je reklamou „oznámení, předvedení či jiná prezentace šířené zejména komunikačními médii mající za cíl podporu podnikatelské činnosti...“).

²⁹ Např. dnes již nefungující platforma Hellspj.

³⁰ BRIESKE, J. – PEUKERT, A. Coming into Force, not Coming into Effect? The Impact of the German Implementation of Art. 17 CDSM Directive on Selected Online Platforms, In: SSRN [online]. 25. 1. 2022 [cit. 2024-04-25]. Dostupné z: <https://ssrn.com/abstract=4016185>.

služby, které uživatelům umožňují nahrávat obsah pro vlastní potřebu. Pirátské platformy by však již ze své podstaty pod žádnou z těchto výjimek neměly spadat.

Poskytovatel služby pro sdílení obsahu online má pak možnost se ze své odpovědnosti liberovat, pokud kumulativně splní podmínky stanovené v § 47 odst. 1 aut. z. Těmito podmínkami jsou:

1. vynaložení nejlepšího úsilí k získání licence,
2. vynaložení nejlepšího úsilí k zamezení nahrání díla, o kterém mu autor poskytl relevantní a nezbytné informace,³¹ a
3. bezodkladné zablokování přístupu k nahranému dílu a zamezení jeho opětovnému nahrání.

V případě pirátských platform však tyto liberační důvody zpravidla nebudou dány, neboť provozovatelé těchto platform se typicky o získání licence vůbec nepokouší, natož s vynaložením „nejlepšího“ úsilí. Ani další dvě podmínky nebudou většinou naplněny, a to vzhledem k masivnímu objemu závadného obsahu, který je na těchto platformách možno nalézt. Tento značný objem totiž implikuje, že provozovatel platformy nevynakládá nejlepší úsilí proti nahrání děl, o kterých mu jejich autor poskytl relevantní a nezbytné informace, a že po smazání závadného souboru dostatečně nezamezuje jeho opětovnému nahrání.

V této souvislosti je navíc podstatné zmínit, že bod 62 preambule směrnice 2019/790 výslovně zmiňuje, že právě uvedený režim výjimek by se vůbec neměl vztahovat na služby, jejichž hlavním účelem je provádět nebo usnadňovat pirátství. V souvislosti s § 47 aut. z. to pak obdobně zmiňuje i důvodová zpráva k novele uskutečněné zákonem č. 429/2022 Sb. V případě pirátských platform by se tedy uvedené liberační důvody vůbec neměly uplatnit.

Pokud jde o rozsah zvláštní odpovědnosti, z formulace § 18 odst. 2 aut. z. plyne, že se nejedná o odpovědnost pouze za zveřejnění díla, které se na pirátské platformě již předtím objevilo, ale rovněž za první neoprávněné zveřejnění díla na této platformě.³²

Přímá odpovědnost dle aut. z.

V případě přímé odpovědnosti provozovatele pirátské platformy je rozpor s dobrými mravy soutěže nezbytné hodnotit pohledem § 18 odst. 2 věta první a § 40 aut. z.

Základním dělicím kritériem při zkoumání odpovědnosti poskytovatele služby informační společnosti za obsah informace zpřístupněné veřejnosti uživatelem této služby je zjištění, zda poskytovatel je pouhým pasivním zprostředkovatelem zajišťujícím pouze fyzické zařízení nezbytné k realizaci služby (nezná ani nekontroluje obsah, který ukládá), či jde o osobu, která sama aktivně autorská díla veřejnosti (spolu)zpřístupňuje (hraje aktivní úlohu do té míry, že je možné konstatovat, že obsah zná nebo kontroluje).

³¹ Např. informace o držiteli autorských práv, název díla, stopáž audiovizuálního díla, velikost souboru počítačové hry nebo informace o logu držitele autorských práv, které je obsaženo v díle jako digitální vodotisk apod. Obdobně viz v důvodové zprávě k novele č. 429/2022 Sb., kterou se změnil aut. z. a ve Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě; Pokyny k článku 17 směrnice 2019/790.

³² Srov. rozsudek Soudního dvora EU ze dne 22. 6. 2021 ve spojených věcech C-682/18 a C-683/18 (*You Tube a Cyando*).

Základní podmínky přímé odpovědnosti provozovatele (pirátské) platformy pro sdílení obsahu online formuloval Soudní dvůr EU v rozsudku ve spojených věcech C-682/18 a C-683/18 (*YouTube a Cyando*). Těmito podmínkami jsou:

1. konkrétní vědomost provozovatele o protiprávním zpřístupnění chráněného obsahu, aniž by tento obsah byl neprodleně odstraněn, nebo
2. obecná vědomost provozovatele o využívání dané platformy k porušování autorských práv v kombinaci s absencí technických řešení proti porušování autorských práv, nebo
3. podíl na výběru chráněných obsahů, které jsou protiprávně sdělovány veřejnosti, nebo
4. vědomá podpora porušování autorských práv (např. hospodářský model podporující porušování autorských práv).

Tyto podmínky jsou alternativní. Pro vznik přímé odpovědnosti provozovatele pirátské platformy tedy postačí, bude-li naplněna alespoň jedna z nich. Naplnění prvních dvou podmínek by zpravidla nemělo být problematické, neboť provozovatelé pirátských platform si většinou budou vědomi užívání jejich platformy k porušování autorských práv v konkrétní i obecné rovině, neboť na porušování autorských práv jsou jejich držitelé upozorňováni.³³ Stejně tak většinou absentují dostatečně účinná technická opatření.³⁴ V souvislosti s touto podmínkou zastáváme názor, že pokud se na pirátské platformě nacházejí ve větší či menší míře, ale opakovaně, neoprávněně zveřejněná chráněná díla, potom by se měla uplatnit skutková domněnka, že technická řešení proti porušování autorských práv nejsou účinná.

Opačný závěr by nebyl logický, neboť právě přítomnost protiprávně zveřejněných chráněných děl na platformě je v podstatě jediným důkazem, který jsou držitelé autorských práv schopni předložit na podporu svých tvrzení, že na dotčené pirátské platformě účinná technická řešení absentují. Naopak naplnění posledních dvou znaků, tj. podíl provozovatelů platformy na výběru chráněných obsahů či vědomá podpora porušování autorských práv, respektive prokázání naplnění těchto znaků, může být dle českých soudů problematické.³⁵ Dle našeho názoru však i tyto podmínky budou v případě pirátských platform zpravidla naplněny, neboť tyto chráněný obsah svým uživatelům často skutečně aktivně předkládají (srov. výše problematika zvláštní odpovědnosti a pojem „uspořádává a propaguje“, jak je použit v ustanovení § 46 odst. 1 aut. z.) a hospodářský model jejich fungování je z logiky věci založen na porušování autorských práv.

I v případě přímé odpovědnosti se jedná o odpovědnost nejen za zveřejnění již jednou protiprávně zveřejněných děl, ale rovněž za první protiprávní zveřejnění těchto děl. To jednoznačně plyne ze znění § 40 odst. 1 písm. b) aut. z. i uvedené judikatury Soudního dvora EU a Nejvyššího soudu.³⁶

³³ Viz výše část 1. tohoto článku.

³⁴ Viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. 23 Cdo 2793/2020 (*Hellspy*).

³⁵ Viz např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 8. 2023, č. j. 2 Co 26/2023-229.

³⁶ Rozsudek Soudního dvora EU ze dne 22. 6. 2021 ve spojených věcech C-682/18 a C-683/18 (*YouTube a Cyando*), rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. 23 Cdo 2793/2020 (*Hellspy*).

Nepřímá odpovědnost dle aut. z.

I v případě, že není možné dovodit zvláštní odpovědnost provozovatele pirátské platformy, ani se nepodaří prokázat jeho aktivní roli při sdělování chráněného obsahu, aby mohla být dovozena odpovědnost přímá, přesto je možné dovodit jeho tzv. nepřímou odpovědnost. Tento typ odpovědnosti vychází z ustanovení § 5 odst. 1 sl. inf. sp., dle kterého platí, že poskytovatel služby, jež spočívá v ukládání informací poskytnutých uživatelem, odpovídá za obsah informací uložených na žádost uživatele, jen:

1. mohl-li vzhledem k předmětu své činnosti a okolnostem a povaze případu vědět, že obsah ukládaných informací nebo jednání uživatele jsou protiprávní, nebo
2. dozvěděl-li se prokazatelně o protiprávní povaze obsahu ukládaných informací nebo o protiprávním jednání uživatele a neprodleně neučinil veškeré kroky, které lze po něm požadovat, k odstranění nebo znepřístupnění takovýchto informací.³⁷

Odpovědnost provozovatele lze tedy ve smyslu § 5 odst. 1 sl. inf. sp. dovozovat jen ve vztahu ke konkrétnímu případu protiprávního činu uživatele, se kterým byl provozovatel účinně seznámen na základě vlastní činnosti nebo oznámení třetí osoby.

Z uvedené konstrukce je zřejmé, že v případě nepřímé odpovědnosti se na rozdíl od dvou předchozích typů lze domáhat ochrany pouze ve vztahu k těm dílům, která předtím již na dané platformě byla alespoň jednou neoprávněně zveřejněna.³⁸ V tomto ohledu je však důležité, že některé druhy autorských děl, které bývají na pirátských platformách typicky ve velkém rozsahu neoprávněně šířeny, mohou vykazovat definiční znaky díla souborného ve smyslu § 2 odst. 5 aut. z. (to platí zejména o seriálech).³⁹ Jestliže tedy seriál naplní definiční znaky souborného díla, potom máme za to, že rovněž v režimu nepřímé odpovědnosti je možné domáhat se ochrany i ve vztahu k dosud nezveřejněným dílům seriálu, jestliže alespoň některé díly tohoto seriálu (nejméně jeden) již na pirátské platformě byly protiprávně zveřejněny. Jinými slovy, ochrany ve vztahu ke všem jednotlivým dílům seriálu jakožto dílčím částem díla souborného se lze domáhat jako ochrany jednoho díla již na základě toho, že byly zveřejněny pouze některé díly tohoto seriálu (nejméně jeden). Nutno však podotknout, že tento názor není přijímán soudní praxí zcela bez výhrad.

V kontextu právě uvedeného je nicméně důležité, že i pokud se provozovatel platformy pro sdílení obsahu online nachází v tzv. režimu *safe harbour*,⁴⁰ tj. režimu, kdy není naplněna ani jedna z podmínek stanovených § 5 odst. 1 písm. a) a b) sl. inf. sp., přesto je nezávisle na tom možné vůči provozovateli platformy uplatnit zdržovací nárok. Podle § 40 odst. 1 písm. f) aut. z. totiž platí, že autor, do jehož práva bylo neoprávněně zasazeno nebo jehož právu hrozí neoprávněný zásah, se může domáhat zákazu poskytování služby, kterou využívají třetí osoby k porušování nebo ohrožování jeho práva. Ustanovení § 40 odst. 1 písm. f) aut. z. je transpozicí čl. 8 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001,⁴¹ který zní: „Členské státy zajistí, aby nositelé

³⁷ Pro úplnost dodáváme, že toto omezení odpovědnosti se vůbec neuplatní, pokud budeme v režimu zvláštní odpovědnosti podle § 18 odst. 2 aut. z. ve spojení s § 46 odst. 1 aut. z., což plyne z čl. 17 odst. 3 směrnice 2019/790.

³⁸ Viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2021, č. j. 23 Cdo 2793/2020-409.

³⁹ Viz TELEČ, I. – TŮMA, P. *Autorský zákon, Komentář*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019, s. 56.

⁴⁰ Viz např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 11. 2022, č. j. 1 Cmo 30/2022-50.

⁴¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/29/ES ze dne 22. května 2001 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti (dále jen „směrnice 2001/29/ES“).

práv měli možnost žádat o soudní zákaz ve vztahu ke zprostředkovatelům, jejichž služby jsou třetí stranou využívány k porušování autorského práva nebo práv s ním souvisejících.“ Směrnice takto výslovně koncipuje možnost vydání soudního zákazu proti osobě, která sama duševní vlastnictví neporušuje, pouze je její služba třetími osobami užívána k porušování práva duševního vlastnictví. Zdržovací nároky tak lze uplatnit vůči provozovateli služby, na níž se vyskytuje určitý obsah, i když jinak podle § 5 odst. 1 sl. inf. sp. za uložený obsah neodpovídá.

V této souvislosti by neměl být opomenut ani jeden z důležitých závěrů rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. 23 Cdo 2793/2020 (Hellsby), v němž Nejvyšší soud dovodil, že i když poskytovatel služby ukládání informací není odpovědný za samotné porušování práv k nehmotným předmětům tvořícím obsah informace uložené uživatelem této služby (a je tedy v režimu *safe harbour*), není vyloučeno, aby konkrétní způsob provozování této služby objektivně představoval jednání v hospodářském styku v rozporu s dobrými mravy soutěže způsobilé přivodit újmu jiným soutěžitelům nebo zákazníkům, neboť se v tomto směru jedná o odlišný (byť třeba souběžně existující) typ právní odpovědnosti založený na splnění odlišných podmínek. Tímto se tak vracíme k naší úvodní myšlence, že provoz pirátské platformy je možné (respektive nutné) považovat za nekalou soutěžní bez dalšího, aniž by bylo třeba zabývat se porušením norem autorského práva.

2.2 Naplnění některé ze soudcovských či zvláštních skutkových podstat nekalé soutěže

Kromě generální klauzule nekalé soutěže (§ 2976 odst. 1 o. z.) naplňuje jednání provozovatelů pirátských platform typicky i znaky některé z tzv. soudcovských (nepojmenovaných) skutkových podstat nekalé soutěže (§ 2976 odst. 1 o. z.) a zvláštních skutkových podstat (§ 2977 a násl. o. z.).

Soudcovskou skutkovou podstatu nazývanou *free riding* uznává a definuje odborná literatura⁴² i judikatura. Tato skutková podstata bývá rovněž nazývána jako černé pasažerství či parazitní kořistění z výkonů soutěžitelových. Nejvyšší soud⁴³ *free riding* vymezil např. jako zneužití cizí myšlenky, cizího nápadu, cizí práce a cizího nákladu investovaného do jejich realizace, které ohrožuje soutěžitelovu pozici a znehodnocuje jeho soutěžitelský náskok, kterého svou pílí a finančními obětmi nabyt. Jednání provozovatelů pirátských platform přitom ze své podstaty uvedenou definici *free ridingu* zpravidla bude naplňovat. Tito provozovatelé, aniž by museli vynaložit jakékoliv náklady na tvorbu audiovizuálních a jiných digitálních děl, tato protiprávně zpřístupňují veřejnosti, respektive je alespoň umožňují zpřístupňovat, a z tohoto svého jednání získávají neoprávněný profit v podobě plateb od uživatelů svých platform nebo plateb za internetovou inzerci na těchto platformách.

Vyloučit nelze ani kvalifikaci jednání provozovatelů pirátských platform jako parazitování na pověsti (§ 2982 o. z.). Ustanovení § 2982 o. z. vymezuje parazitování na pověsti jako zneužití pověsti závodu, výrobku nebo služby jiného soutěžitele umožňující získat pro výsledky vlastního nebo cizího podnikání prospěch, jehož by soutěžitel jinak nedosáhl.

⁴² ONDREJOVÁ, D. *Nekalá soutěž v novém občanském zákoníku*. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 62.

⁴³ Viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2015, sp. zn. 23 Cdo 971/2014, srov. rovněž usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 11. 2008, sp. zn. 32 Cdo 166/2008.

Podstatou jmenované skutkové podstaty je, že se soutěžitel přizívuje na existující pověsti třetího subjektu (jeho výrobku či služby) a získává (respektive může získat) tak na jeho úkor prospěch, kterého by ale jinak nedosáhl. Předpokladem aplikace § 2982 o. z. je existence pověsti závodu, výrobku nebo služby, která je jiným soutěžitelem zneužita. Dobrá pověst se přitom zásadně presumuje.⁴⁴

I tato zvláštní skutková podstata tak bude jednáním provozovatelů pirátských platform typicky naplněna, neboť tito protiprávně zveřejňují, respektive umožňují zveřejňovat obrovské množství digitálního obsahu, který je mezi jeho konzumenty velice žádaný a populární. Toto pak platí nejen ve vztahu ke konkrétním protiprávně zveřejněným autorským dílům, ale rovněž ve vztahu ke streamovacím (např. Netflix, Voyo, prima+) a obdobným službám (např. služba Steam, která funguje jako online obchod s počítačovými hrami), prostřednictvím kterých jsou tato díla legálně, zpravidla za úplatu dostupná.

3. Ochrana držitelů autorských práv proti pirátským platformám prostřednictvím práva proti nekalé soutěži v rozhodovací praxi českých soudů

Rozhodovací praxe se v otázce posuzování pirátských platform z pohledu práva proti nekalé soutěži zatím vyvíjí. Následující část bude věnována kritické analýze vybraných rozhodnutí českých soudů, ve kterých bylo posuzováno, zda se ten který provozovatel online platformy pro sídlení obsahu dopustil nekalosoutěžního jednání a zda je možné tuto platformu označit za pirátskou. Z rozhodovací praxe soudů je patrné, že tato není ani zdaleka jednotná a skutkově velice podobné případy bývají nikoliv výjimečně posuzovány diametrálně odlišně.

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. 23 Cdo 2793/2020

V tomto rozhodnutí se Nejvyšší soud zabýval problematikou pirátských platform poprvé a zatím naposledy.⁴⁵ Konkrétně se zde Nejvyšší soud zabýval platformou Hellspy. Tímto zásadním rozhodnutím Nejvyšší soud do značné míry „otevřel bránu“ držitelům autorských práv, aby se mohli proti pirátským platformám efektivně bránit prostřednictvím práva proti nekalé soutěži. Uvedené rozhodnutí formulovalo myšlenku, že pokud provozovatel platformy, jež umožňuje svým uživatelům prostřednictvím jimi ukládaných souborů v soutěžně významném rozsahu ohrožovat či porušovat práva duševního vlastnictví, vyplácí těmto uživatelům odměnu, jejíž výše je závislá na počtu či rozsahu stahování, respektive přehrávání jimi uložených datových souborů jinými uživateli, aniž by průměrným způsobem ověřil, zda tato odměna není placena v souvislosti s ohrožováním či porušováním práva duševního vlastnictví, dopouští se zásadně nekalé soutěže podle § 2976 odst. 1 o. z. V souvislosti s tímto rozhodnutím je důležité zdůraznit, že vycházelo z právního stavu platného před implementací směrnice 2019/790, a tedy před novelou aut. z., jež nabyla účinnosti 5. 1. 2023. I bez existence institutu zvláštní odpovědnosti tak Nejvyšší soud dovedl možnost poměrně přísného, avšak zároveň zcela adekvátního přístupu

⁴⁴ Viz rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 3. 2008, sp. zn. 30 Cdo 1385/2006.

⁴⁵ Platí ke dni zpracování tohoto článku.

k provozovatelům pirátských platform. Po zavedení režimu zvláštní odpovědnosti by pak, alespoň teoreticky, mělo být možné klást na poskytovatele služeb pro sdílení obsahu online (tj. i provozovatele pirátských platform) ještě vyšší nároky na zamezování porušování autorských práv.⁴⁶ V rozhodovací praxi soudů tomu však takto někdy bohužel není.⁴⁷

Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 24. 5. 2023, č. j. 4 Cmo 49/2023-112

V tomto rozhodnutí Vrchní soud v Olomouci jakožto odvolací soud rozhodující o odvolání proti usnesení nařizujícímu předběžné opatření, které provozovateli pirátské platformy FastShare uložilo povinnost zdržet se protiprávního jednání, kvalifikoval jednání provozovatele platformy jako nekalosoutěžní na základě následujících skutečností. Platforma obsahovala tzv. partnerský program, prostřednictvím kterého byli její uživatelé odměňováni za nahrávání atraktivního obsahu. Uživatelé platformy byli rovněž motivováni k tomu, aby jimi nahraný obsah rozšiřovali i mimo rozhraní platformy. Platforma dále prostřednictvím vyhledávacího pole svým uživatelům přímo předkládala hesla, která odkazovala na neoprávněně zveřejněná autorská díla. Platforma také umožňovala uživateli veškerý nahraný obsah třídit podle stáří a popularity, čímž fakticky docházelo ke zviditelnování odkazů na protiprávně nahraná autorská díla. Vrchní soud v Olomouci proto (zcela správně) jednání provozovatele platformy shledal nekalosoutěžním a potvrdil prvostupňové rozhodnutí.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 12. 7. 2022, č. j. 1 Cmo 30/2022–50

K obdobným závěrům dospěl i Vrchní soud v Praze v souvislosti s tzv. programem Uploader, který fungoval v rámci platformy Ulož.to. Program Uploader odměňoval uživatele platformy, pokud si jimi nahrané soubory jiní uživatelé stahovali ve zrychleném, placeném režimu. Vrchní soud v Praze v uvedeném rozhodnutí uvedl: „*Pokud jsou v rámci programu kredity připisovány pouze za ukládání souborů, kterou jsou následně stahovány pouze za kredity (nikoliv volně), nemůže být jeho účelem nic jiného, než podněcovat uživatele k nahrávání uživatelsky natolik atraktivního obsahu [...]. V tomto ohledu pak lze zcela souhlasit s navrhovatelkou, že smyslem provozování takového obchodního modelu platformy virtuálního datového úložiště pak nemůže být nic jiného, než podněcovat uživatele k nahrávání souborů, jejichž obsah není volně dostupný a je chráněn zejména právy výrobce zvukové obrazových záznamů. Jiné smysluplné odůvodnění existence programu soud nenalézá a ani ho nepodává odpůrkyně.*“ Podle našeho názoru by však bylo namísto uvedenou argumentaci Vrchního soudu v Praze podstatně rozšířit. Není důvod, aby byl hospodářský model podporující porušování autorských práv spojován jen s takovým mechanismem odměňování uživatelů, který je založen pouze na jejich odměňování za placené stahování

⁴⁶ O tomto ostatně svědčí i fakt, že platforma Hellspý přestala k březnu roku 2023 fungovat, což bylo zřejmě způsobeno právě novelou aut. z. účinnou od 5. 1. 2023.

⁴⁷ Např. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 18. 5. 2023, č. j. 1 Nc 26/2023-49, kde Městský soud mimo jiné zcela nesprávně ignoroval novelu aut. z. účinnou od 5. 1. 2023. Uvedené usnesení následně zrušil Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 20. 12. 2023, č. j. 2 Co 79/2023-106.

jejich souborů. Tento hospodářský model by dle našeho názoru mělo zakládat již odměňování uživatelů za jakékoli stahování či přehrávání jejich souborů (samozřejmě za předpokladu, že předmětná platforma neobsahuje dostatečně funkční technická řešení, která internetovému pirátství brání). Z pohledu držitelů autorských práv je totiž bez rozdílu, zda je do těchto práv zasahováno tím, že jsou jejich soubory na pirátské platformě dostupné zdarma či za úplatu. Podstatné je pouze to, že k zásahu dochází a že se tak z pohledu provozovatele platformy děje v hospodářském styku (viz výše). Pro opačný závěr podle nás nelze nalézt legitimní právní argumenty.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 18. 7. 2024, č. j. 2 Co 26/2024-143

Zde se Vrchní soud v Praze mimo jiné zabýval otázkou, ve vztahu k jakým dosud nezveřejněným autorským dílům se lze v řízení před soudem domáhat ochrany. Vrchní soud v Praze přitom dovodil, že domáhat se soudní ochrany teoreticky lze v případě všech autorských děl, která již vznikla ve smyslu § 9 odst. 1 aut. z. Domáhat se soudní ochrany naopak nebude možné v případě děl, která teprve mají být vytvořena.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 8. 2023, č. j. 2 Co 26/2023-229

Toto rozhodnutí je v kontrastu s výše uvedenými případy. Soud zde držitelům autorských práv neposkytl ochranu, přičemž toto zdůvodnil argumenty, které lze jen stěží přijmout jako plausibilní. Platforma Přehraj.to, které se toto rozhodnutí týká, odměňovala své uživatele, pokud si jimi nahraný soubor stáhl nebo přehrál určitý počet (1000) registrovaných uživatelů (předplatitelů). V návaznosti na tento systém odměňování uživatelů však Vrchní soud v Praze nesprávně vyvodil, že účelem tohoto systému není podněcovat uživatele k nahrávání souborů, jejichž obsah není volně dostupný a je chráněn autorskými právy, protože předmětné soubory jsou zároveň dostupné i neregistrovaným uživatelům (odst. 99 a 100 uvedeného usnesení). Takový závěr však postrádá logiku. Skutečnost, že uživatel je odměněn za přehrávání/stahování jím nahraného souboru až od určitého počtu přehrávání/stažení ve spojení se skutečností, že daný soubor je dostupný registrovaným i neregistrovaným uživatelům dané platformy, nemůže vést k závěru, že nedochází k podněcování porušování autorských práv. Namísto je naopak závěr přesně opačný, protože podmínění odměny uživatele určitým počtem stažení/přehrávání jím nahraného souboru tohoto uživatele motivuje, aby nahrával takové soubory, které budou co možná nejpopulárnější, tj. typicky soubory, jejichž obsahem budou digitalizované výsledky nákladné televizní či obdobné produkce, které jsou chráněny autorskými právy. Citované rozhodnutí je vzhledem k právě uvedenému rovněž rozporné s rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. 23 Cdo 2793/2020 (Hellspy).

Usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 2. 5. 2024, č. j. 4 Co 21/2024-275

Toto usnesení se týká případu skutkově odlišného od výše uvedených. Provozovatelem pirátských platform eDisk a Sledujte.to byla nekontaktní společnost sídlící na Seychelských ostrovech a držitelé autorských práv proto dovozovali z ustanovení § 40 odst. 1

písm. f) aut. z., dle kterého se autor může domáhat zákazu poskytování služby, kterou využívají třetí osoby k porušování nebo ohrožování jeho práva, nárok vůči poskytovatelům internetového připojení, aby tito byli povinni pirátské platformy jako celek blokovat. Vrchní soud v Olomouci uvedl, že soud nižší instance nepostupoval správně, když zamítl návrh držitelů autorských práv s poukazem na to, že na předmětných pirátských platformách jsou dostupná i díla jiných autorů, k jejichž ochraně nebyli navrhovatelé aktivně legitimováni. Přítomnost děl třetích osob na předmětných platformách však není dle Vrchního soudu v Olomouci relevantní, neboť podstatná je pouze přítomnost děl navrhovatelů. Dle Vrchního soudu v Olomouci přitom v situaci, kdy je prakticky nemožné provozovatele pirátské platformy kontaktovat a domáhat se na něm jakýchkoliv nároků, umožňuje § 40 odst. 1 písm. f) aut. z. držitelům autorských práv domáhat se na provozovatelích internetového připojení blokace přístupu k webovým stránkám pirátské platformy jako celku. Taková ochrana bude dle soudu přiměřená právě tehdy, pokud držitelé autorských práv již nemají jiný rozumný nástroj, jak se bránit (takovým rozumným nástrojem přitom dle soudu není blokace pouze dílčích URL odkazů na protiprávně zveřejněná díla). Ve skutkově obdobném případě uložil předběžným opatřením blokační povinnost i Krajský soud v Brně, a to ve vztahu k pirátské platformě Datoid (usnesení ze dne 31. 5. 2024, č. j. 23 Nc 1001/2024-36).

4. Problematické aspekty boje proti pirátským platformám a reakce provozovatelů pirátských platform

Následující text je věnován některým problematickým aspektům, které jsou spojeny s obranou držitelů autorských práv proti provozovatelům pirátských platform. Důraz je kladen zejména na strategie a postupy, prostřednictvím kterých se provozovatelé pirátských platform snaží obcházet zákonnou úpravu i povinnosti jim uložené konkrétními soudními rozhodnutími.

Předně je třeba si uvědomit, že konflikt zájmů mezi držiteli autorských práv a provozovateli pirátských platform, respektive online platform pro sdílení obsahu, má neopomenutelný ústavněprávní rozměr. Na jedné straně stojí práva k výsledkům tvůrčí duševní činnosti,⁴⁸ respektive vlastnické právo⁴⁹ držitelů autorských práv, a na straně druhé právo na podnikání⁵⁰ provozovatelů platform. Tento střet je v každém konkrétním případě potřeba řešit prostřednictvím testu proporcionality.⁵¹ V rámci tohoto tříkrokového postupu by dle našeho názoru měla být zohledněna následující argumentace.

Provoz platform pro sdílení obsahu online je podnikatelskou činností jejich provozovatelů. Měli by to proto být právě tito provozovatelé, kteří ponесou náklady na to, aby jejich podnikatelská činnost byla provozována v souladu s právním řádem.⁵² Nelze proto připustit, aby *ex post* nahlašování protiprávně zveřejněného obsahu bylo hlavním, respektive

⁴⁸ Čl. 34 odst. 1 Listiny základních práv a svobod vyhlášené usnesením Předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb. jako součást ústavního pořádku České republiky (dále také „l. z. p. s.“).

⁴⁹ Čl. 11 l. z. p. s.

⁵⁰ Čl. 26 odst. 1 l. z. p. s.

⁵¹ Viz např. náleží Ústavního soudu 23. 1. 2002, sp. zn. III. ÚS 256/01.

⁵² Srov. rovněž § 6 odst. 2 o. z. a v něm formulovaný obecný princip soukromého práva, že nikdo nesmí těžit ze svého nepoctivého nebo protiprávního činu nebo z protiprávního stavu, který vyvolal nebo nad kterým má kontrolu.

dostačujícím nástrojem ochrany autorských práv. Jestliže bychom totiž připustili, že na enormní množství protiprávně zveřejňovaného chráněného obsahu na platformách musí jejich provozovatele vždy někdo upozornit, potom bychom přenášeli velkou část nákladů podnikání provozovatelů těchto platform na cizí subjekty (držitele autorských práv). Jinými slovy, držitelé autorských práv by museli vyvíjet vlastní samostatnou aktivitu, vynakládat čas a náklady na to, aby byla podnikatelská činnost provozovatelů platform uváděna do souladu s právním řádem a tito by pro to nemuseli vyvíjet v podstatě žádné úsilí, pouze by svojí činností pro sebe generovali zisk a náklady by bez legitimního důvodu přenesli na jiné.⁵³ Podle našeho názoru by takové přenesení nákladů podnikání jednoho subjektu na jiné cizí osoby bylo naprosto nepřipustné a extrémně rozporné se základními principy soukromého práva a právního státu vůbec. Z důvodů právě uvedených je proto třeba učinit závěr, že jedině ochrana autorských práv *pro futuro* a odpovědnost provozovatelů pirátských platform i za zveřejnění dosud nezveřejněných děl je jediným způsobem, jak poskytnout držitelům autorských práv dostatečnou ochranu. Opačný závěr by totiž ve své podstatě vedl k vyprázdnění práv k výsledkům tvůrčí činnosti a silnému omezení vlastnického práva (prostřednictvím legitimování situace, kdy jeden soukromý subjekt nedobrovolně hradí náklady podnikání jiného subjektu) ve prospěch práva na podnikání.

Ztotožňujeme se proto s názorem Městského soudu v Praze ze dne 26. ledna 2023, č. j. 12 Cm 7/2021-99, podle něhož nelze „*tolerovat stav, kdy se provozovatelé internetových uložišť v zájmu ochrany svého ústavně zaručeného práva na podnikání a svobody projevu dovolávají absence jakýchkoli omezujících podmínek pro poskytování svých služeb za situace, kdy jejich podnikání má fatální následky pro výdělečnou činnost autorů nebo jiných původců tvůrčí činnosti. Zatímco podnikání žalobkyně je neodmyslitelně spjato se svobodou projevu a právem na svobodné šíření informací, podnikání nositelů práv k duševnímu vlastnictví se neobejde bez úcty k výsledkům jejich tvůrčí činnosti a respektování jejich práv, když i vytváření těchto hodnot je do značné formy podmíněno možností dosahovat touto činností hospodářského prospěchu, tj. opatřit si tímto způsobem prostředky pro své živobytí a pro svou další činnost. Vzhledem k tomu, že v současné době již existuje celá řada technologických prostředků, které dokáží rozpoznávat protiprávní obsah v návaznosti na jeho předchozí výskyt, není otázkou, zda lze takový obsah vůbec účinně odhalit, ale kdo ponese náklady na pořízení těchto prostředků a na jejich provoz. Nelze přitom tolerovat dosavadní praxi, kdy si nejrůznější softwarové nástroje na své náklady opatřovali sami autoři a nositelé práv k tvůrčím výkonům a provozovatelé uložišť se s odvoláváním na nákladnost takového pořízení tvářili, jakože se jich žádné povinnosti nad rámec odstraňování konkrétních souborů, jež jim za použití svých nástrojů nahlásili sami autoři, netýkají.*“

Dalším zásadním problémem spojeným s ochranou autorských práv je nelehká důkazní situace jejich držitelů ve sporech proti provozovatelům pirátských platform. Ačkoliv pirátský charakter některých webů, které fungují jako platformy pro sdílení obsahu online, je v podstatě všeobecně známým faktem, prokázat jej v rámci civilního soudního řízení bývá někdy složité.⁵⁴ Držitelé autorských práv totiž nemají v podstatě žádné nástroje, jak dostatečně přesně popsat a zachytit vnitřní fungování pirátských platform. Držitelé

⁵³ Právě toto by v konečném důsledku mohlo znamenat zásah do vlastnického práva držitelů autorských práv.

⁵⁴ Viz např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 3. 4. 2023, č. j. 3 Co 6/2023-269.

autorských práv jsou většinou odkázáni pouze na popis fungování pirátských platform z pohledu běžného uživatele. Toto je z hlediska unesení důkazního břemene neproblematické za předpokladu, že daná platforma je pirátská na první pohled, tj. např. mechanismy odměňování jejích uživatelů jsou popsány na webu dané platformy. Důkazní situace držitelů autorských práv je však podstatně horší tehdy, když jsou tyto mechanismy nahrazeny jinými, netransparentními. Takové netransparentní mechanismy pak uživatele platformy za nahrávání atraktivního obsahu i nadále odměňují, avšak na základě klíče, který není zvenku přesně zjistitelný a odměňování uživatelů tak lze prokázat pouze velice složitě, přestože k němu skutečně dochází. Soudy by z uvedeného důvodu neměly klást na držitele autorských práv neúnosné nároky, pokud jde o důkazy dokládající, že hospodářský model určité platformy podněcuje porušování autorských práv nebo že daná platforma je skutečně pirátská. Opačný přístup by totiž vedl k neudržitelnému a neospravedlnitelnému závěru, že provozovatelé pirátských platform budou v podstatě nedotknutelní, pokud fungování svých platform navenek nastaví dostatečně netransparentně.

S tímto souvisí i skutečnost, že nelze rozumně dojít k závěru, dle kterého by mělo být dokazování ohledně hospodářského modelu podporujícího pirátství vyloučeno v řízení o návrhu na vydání předběžného opatření a vyhrazeno do řízení ve věci samé s odůvodněním, že závěr o existenci hospodářského modelu podporujícího pirátství vyžaduje rozsáhlé dokazování, které je ve fázi návrhu na nařízení předběžného opatření vyloučeno. I tento nesprávný myšlenkový postup se však někdy v rozhodnutích soudů objevuje.⁵⁵ Nelze přehlédnout, že občanský soudní řád nikde nestanoví, že v řízení o návrhu na nařízení předběžného opatření nelze dokazovat (či přesněji osvědčovat) skutečnosti, které vyžadují složité dokazování. Nadto sama okolnost, že provozovatel služby sjednává a vyplácí odměnu uživatelům, jejíž výše je vázána na počet či rozsah stahování jimi uložených souborů jinými uživateli, aniž by poskytovatel služby při vyplácení takové odměny zároveň přiměřeným způsobem ověřil, zda tato odměna není placena uživateli v souvislosti s jeho porušováním práv duševního vlastnictví, zakládá zásadně rozpor s dobrými mravy soutěže (rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 23 Cdo 2793/2020).

Za problematický lze označit i požadavek některých soudů na prokázání, že skutečně dochází k vyplácení odměn fyzickým osobám porušujícím autorská práva. Za stavu, kdy provozovatel pirátské platformy na svých webových stránkách deklaruje, že odměny vyplácí, potom je tato skutečnost dle našeho názoru dostatečným podkladem k učinění závěru, že dotčená platforma motivuje své uživatele k nahrávání atraktivního obsahu, a že je tedy za splnění dalších podmínek „pirátskosti“⁵⁶ založena na hospodářském modelu podporujícím porušování autorských práv.

K zajištění efektivní ochrany práv k autorským dílům, která se na pirátských platformách typicky objevují (filmy, seriály, hudba, počítačové hry), je vzhledem k rozhodující roli časového aspektu většinou třeba přistoupit prostřednictvím návrhu na vydání předběžného opatření, které cílí na uložení povinnosti provozovatele dané platformy zdržet se šíření či umožnění šíření vymezených autorských děl. Soudy však někdy bez jakéhokoliv legitimního důvodu přistupují k vydání těchto předběžných opatření pouze na velice omezenou dobu (respektive ve vztahu k dílům, která mají být zveřejněna pouze ve velice krátké

⁵⁵ Viz např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 8. 2023, č. j. 2 Co 26/2023-229.

⁵⁶ Viz výše část 2. tohoto článku.

době od případného vydání předběžného opatření), která zcela neodpovídá době, za kterou bude v dané věci vydáno meritorní rozhodnutí.⁵⁷ V této souvislosti je třeba zohlednit, že jen průměrná délka řízení před soudem prvního stupně činí 9 měsíců.⁵⁸ Spory z nekalé soutěže však bývají zpravidla mnohem delší. V roce 2019, což je poslední rok, za který je na webu Justice dostupná tato statistika, činila ve věcech týkajících se nekalé soutěže průměrná délka řízení ode dne původního nápadu věci do dne právní moci rozhodnutí 1283 dní, tj. více než 3,5 roku.⁵⁹ Vzhledem k tomu musí být vyhodnoceno jako zcela přiměřené, pokud se držitel autorských práv prostřednictvím návrhu na vydání předběžného opatření domáhá vůči provozovateli pirátské platformy, aby se tento zdržel neoprávněného zveřejňování autorských děl, která mají být zveřejněna v době až tří let od podání návrhu na vydání předběžného opatření. V konkrétních případech pak tato doba může být dle našeho názoru i delší.

V této souvislosti je třeba opět upozornit na to, že soudy někdy zcela nesprávně v řízení o návrzích na nařízení předběžného opatření odmítají poskytovat ochranu dosud nezveřejněným dílům.⁶⁰ V odůvodnění rozhodnutí se tak někdy objevují úvahy, že domáhat se ochrany k dosud nezveřejněným dílům nelze, neboť k zásahu do práv k nim dosud nedošlo a ze zásahu do práv k jiným, již zveřejněným dílům nelze důvodně očekávat zásahu do práv k dílům zatím nezveřejněným dovozovat.⁶¹ Takový přístup je však absurdní za situace, kdy na pirátské platformě dochází k neoprávněnému nahrávání v podstatě všech děl, která držitel práv zveřejnil (např. prostřednictvím lineárního televizního vysílání či na streamovací platformě). V takové situaci je dle našeho názoru třeba dojít k závěru, že hrozba neoprávněného nahrání nových, dosud nezveřejněných děl má být presumována, respektive že pravděpodobnost tohoto nahrání dosahuje míry praktické jistoty. Popsaný nesprávný postup některých soudů navíc odporuje § 18 odst. 2 aut. z., § 40 odst. 1 písm. b) a f) aut. z., čl. 8 odst. 3 směrnice 2001/29/ES i judikatuře Soudního dvora EU,⁶² ze kterých vyplývá, že ochrany je možné se domáhat i ve vztahu k dosud nezveřejněným dílům.

Obdobným problémem je pak odmítání poskytování ochrany autorským dílům v řízení o návrzích na nařízení předběžného opatření, pokud se na platformě již nenacházejí (s odkazem na absenci naléhavé potřeby zatímně upravit poměry účastníků), neboť byla v mezidobí smazána. Máme za to, že pokud bylo prokázáno, že totožné autorské dílo se na platformě vyskytlo opakovaně poté, co bylo (zpravidla rovněž opakovaně) nahlášeno držitelem autorských majetkových práv, je dána důvodná obava, že se tam objeví znovu, neboť technická opatření přijatá provozovatelem platformy zjevně nejsou účinná natolik, aby bylo zamezeno opětovnému nahrání stejného díla. Za tohoto stavu je dána naléhavá potřeba zatímně upravit poměry účastníků, a proto by mělo být předběžné opatření vydáno.

⁵⁷ Např. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 18. 5. 2023, č. j. 1 Nc 26/2023-49, které zrušil Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 20. 12. 2023, č. j. 2 Co 79/2023-106.

⁵⁸ České soudnictví 2021: Výroční statistická zpráva. Ministerstvo spravedlnosti.

⁵⁹ Přehled o průměrných délkách řízení ode dne původního nápadu věci do dne právní moci nového rozhodnutí ve dnech podle druhu sporů (celková délka řízení ve věci) za rok 2019, dostupné z: <https://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-statistickych-listu.html>.

⁶⁰ Viz např. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 20. 12. 2023, č. j. 2 Co 79/2023-106.

⁶¹ *Ibidem*, odst. 20.

⁶² Viz rozsudek Soudního dvora EU ze dne 22. 6. 2021 ve spojených věcech C-682/18 a C-683/18 (*YouTube a Cyando*). Dále též rozsudek Soudního dvora EU ze dne 24. 11. 2011 ve věci C-70/10 a rozsudek Soudního dvora EU ze dne 16. 2. 2012 ve věci C-360/10.

Není tedy dle našeho názoru nezbytné prokázat (či osvědčit), že k datu vydání rozhodnutí se předmětná autorská díla na službě nacházejí, ale postačuje prokázat hrozbu, že se tak v budoucnu může stát. Ta je dána typicky tehdy, pokud se dílo na službě přes nahlášení držitelem vyskytne opakovaně.

Provozovatelé pirátských platform se často snaží obcházet zákonnou úpravu i povinnosti jim uložené výroky soudních rozhodnutí, přičemž tak činí různými způsoby. Nejjednodušší z těchto postupů je zavedení technických řešení, která se snaží vyvolat dojem, že brání porušování autorských práv, ale ve skutečnosti tomu tak není. Zavádění nefunkčních, iluzorních řešení proti porušování autorských práv samozřejmě nelze považovat za něco, prostřednictvím čeho by se provozovatelé pirátských platform mohli zbavit své odpovědnosti.⁶³

Další taktikou provozovatelů pirátských platform je prezentovat tyto platformy jako soukromá cloudová úložiště, aby se na ně vztahovala výjimka dle § 46 odst. 2 aut. z.⁶⁴ Platformy by však vždy měly být posuzovány podle svých skutečných funkcí, a nikoliv podle toho, jak se snaží prezentovat. Dle našeho názoru přitom již samotná skutečnost, že platforma umožňuje ukládání veřejně přístupných souborů, znamená, že se o soukromé cloudové úložiště, na které se vztahuje výjimka dle § 46 odst. 2 aut. z., nejedná.

Jiným způsobem obcházení zákona je zavádění netransparentních systémů odměňování uživatelů, jak bylo popsáno výše. Další postup, prostřednictvím kterého se někteří provozovatelé pirátských platform snaží vyhnout odpovědnosti, je odstranění vlastního vyhledávače souborů a nahrazení jej vyhledávačem externím. I tento postup by dle našeho názoru však měl být bezzubý, neboť pokud předmětná platforma je pirátská a její hospodářský model podněcuje k porušování autorských práv, potom by bylo zcela absurdní, aby se provozovatel takové platformy zbavil své odpovědnosti tím, že vlastní vyhledávač platformy nahradí vyhledávačem externím.

Pirátské platformy přitom využívají rovněž procesních obstrukcí, kdy se snaží prodlužovat řízení ve věci samé, případně chráněná díla z platformy odstraní na den jednání soudu, aby se tam druhého dne znovu „objevila“. Častým „úhybným“ manévrem před dosahem vydaných předběžných opatření a budoucích žalob je také prodlužování řízení o procesním nástupnictví pravidelnou změnou provozovatelů pirátské platformy (typicky např. tak, že provozovatel, společnost A, převede práva na společnost B, která je spojena se společností A stejným společníkem, provozovatel B následně převede práva na společnost C, která je zase např. propojena prostřednictvím vlastníka, který je např. dceřinou společností jedné ze dvou předchozích společností).

Jinou cestu pak představuje (formální) změna provozovatele a/nebo (formálního) sídla dané pirátské platformy tak, že nový provozovatel sídlí v zemi, která je zcela mimo dosah českých, respektive unijských soudů (např. na Seychelách).⁶⁵ I těmto taktikám se však lze úspěšně bránit.

⁶³ Srov. § 46 an. aut. z.

⁶⁴ Např. doplněním názvu dané platformy přízviskem *cloud storage*.

⁶⁵ Za situace, kdy je takový provozovatel pirátské platformy nekontaktní, by mělo být možné domáhat se na poskytovateli internetového připojení blokace přístupu k takové platformě. K tomu viz rozsudek Soudního dvora EU ze dne 27. 3. 2014 ve věci C 314/12. Tímto způsobem ochrany držitelů autorských práv se tento článek z důvodu omezeného rozsahu zabývá pouze zcela okrajově – viz výše citované usnesení Vrchního soudu v Olomouci ze dne 2. 5. 2024, č. j. 4 Co 21/2024-275.

Závěr

Právo proti nekalé soutěži představuje pro držitele autorských práv efektivní nástroj, prostřednictvím kterého se mohou bránit proti neoprávněnému zveřejňování jejich děl na pirátských platformách.

Provozování pirátské platformy, tj. platformy, jejímž hlavním účelem je provádět nebo usnadňovat pirátství v oblasti autorských práv, bude zpravidla nekalosoutěžní z důvodu naplnění podmínek generální klauzule nekalé soutěže (§ 2976 odst. 1 o. z.) a soudcovské skutkové podstaty *free-riding* a nebude nutné zkoumat porušení některé ze zvláštních skutkových podstat nekalé soutěže (byť se v konkrétním případě může jednat o parazitování na pověsti podle § 2982 o. z.).

Již před novelou aut. z. účinnou od 5. 1. 2023 české soudy ve vazbě na rozhodnutí SDEU ve věci *YouTube a Cyando* dovozovaly prostřednictvím konceptu přímé odpovědnosti odpovědnost provozovatelů pirátských platform, která byla způsobilá zajistit poměrně efektivní ochranu autorských práv. Novela aut. z. účinná od 5. 1. 2023 pak transpozicí směrnice 2019/790 zavedla nový, přísnější režim zvláštní odpovědnosti, který klade na provozovatele platform ke sdílení obsahu online ještě přísnější nároky. I přesto se však v rozhodovací praxi soudů vyskytují případy, kdy držitelům autorských práv není poskytnuta dostatečná ochrana, aniž by to bylo dostatečně zdůvodněno.⁶⁶ Taková rozhodnutí jsou přitom rozporná s jinými, ve kterých byly řešeny skutkově podobné případy a držitelům autorských práv v nich soudy (správně) poskytly ochranu.⁶⁷

Do budoucna je proto třeba, aby došlo ke sjednocení judikatury týkající se pirátských platform. Snahy provozovatelů těchto platform obcházet své povinnosti by neměly způsobit, že držitelům autorských práv budou tato práva odpírána. Vždy je třeba mít na mysli, že nelze ospravedlnit faktické vyprázdňování obsahu autorských práv odkázáním jejich držitelů na *ex post* nahlašování závadného obsahu nebo obecně na takovou ochranu, která zejména s ohledem na důležitost časového aspektu není účinná. Opačný přístup by znamenal neospravedlnitelný zásah do autorských práv jejich držitelů, který může mít i ústavněprávní dimenzi.

⁶⁶ Např. usnesení Městského soudu v Praze ze dne 18. 5. 2023, č. j. 1 Nc 26/2023-49, které zrušil Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 20. 12. 2023, č. j. 2 Co 79/2023-106 nebo usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 21. 8. 2023, č. j. 2 Co 26/2023-229.

⁶⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2021, č. j. 23 Cdo 2793/2020-409 nebo usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 29. 11. 2022, č. j. 1 Cmo 30/2022-50.

Pirate Online Content Sharing Platforms from the Perspective of Unfair Competition Law

Dana Ondřejová (<https://orcid.org/0000-0002-2251-9028>) –
Matěj Řičánek – David Nepustil

Abstract: The article addresses the issue of pirate content sharing platforms from the perspective of unfair competition law. It highlights potential tools for protecting copyright holders against infringement of their rights on the internet, identifying claims arising from unfair competition law against operators of online content sharing platforms as an effective tool. The paper analyses the conditions that must be met to classify an online content sharing platform as pirate and its operator as engaging in unfair competition. The article extensively discusses the application of the general clause of unfair competition as well as judicial or special constituent elements. The authors focus primarily on the contradiction with the good morals of competition as one of the conditions for fulfilling the general clause of unfair competition. Emphasis is placed on the jurisprudence of Czech courts as well as the Court of Justice of the European Union. The paper also aims to highlight the lack of uniformity in the decision-making practice of Czech courts, as their decisions are often contradictory. The final part of the text describes specific deficiencies in the decision-making practice of Czech courts and also addresses the strategies that operators of pirate content sharing platforms employ to avoid obligations imposed by legal regulations or court decisions.

Keywords: unfair competition, copyright law, pirate platforms, online content sharing